

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME.

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 wat betreft zorgwonen
- Principiële goedkeuring

De mogelijkheden voor zorgwonen worden uitgebreid, zodat ook bestaande bijgebouwen en mobiele units hiervoor gebruikt kunnen worden. Dit vergt een aanpassing van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/ BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld:

- Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

Inhoudelijk structuurelement

- Omgevingsbeleid ruimte en milieu
- Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020-371 van 4 november 2020.

Het voorontwerp werd hieraan aangepast, behalve volgende suggesties.

Een afzonderlijke definitie voor zorgbehoevende persoon wordt niet opgenomen. Daar deze term slechts éénmaal voorkomt in een regelgevende tekst, namelijk bij het begrip zorgwonen, wordt de term daar toegelicht en niet als algemene definitie opgenomen. Daarentegen zou hiermee het risico ontstaan dat deze definitie – dienstig louter in het kader van zorgwonen – in andere regelgeving als kapstok gebruikt wordt, terwijl dergelijke definitie niet tot de bevoegdheid van ruimtelijke ordening behoort om te bepalen wat zorgbehoevend is.

Evenmin wordt gevolg gegeven aan de suggestie om “met het oog op” te vervangen door “voor een van volgende doelstellingen”. Eigen aan een doelstelling is dat het een doel is, dus mogelijk niet te realiseren. Echter, de huisvesting van betrokken doelgroep is essentieel voor de mogelijkheid van melding.

Daarnaast werden een paar taalkundige suggesties niet gevolgd, om uniformiteit in formulering in de VCRO te bewaren, dan wel worden de aanwijzingen van de Omzendbrief gevolgd wat betreft schrijfwijze van getallen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 20 november 2020 verkregen. Voor een bespreking ervan zie infra punt 3A.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Onze maatschappij vergrijst. Ongeveer één Vlaming op vijf is 65 jaar of ouder, in 2030 zal dat maar liefst één op de vier zijn. Eén derde hiervan zal ouder dan 80 jaar zijn. Met deze demografische evolutie gaat een stijgende zorgbehoefte gepaard.

Door de sterke vergrijzing wordt de nadruk aangaande onze zorgnoden vaak gelegd op ouderen, maar ongeveer één op zes basiszorgprofielen wordt toegekend aan mensen jonger dan 65 jaar. Ook de jongere leeftijdscategorieën mogen dus niet uit het oog worden verloren.

De Vlaamse Regering wil dat Vlamingen met een zorgnood zo lang mogelijk in hun thuisomgeving kunnen blijven wonen. Deze omgeving moet mensen de kans geven om zo lang mogelijk voor zichzelf te blijven zorgen: wat ze zelf nog kunnen moeten ze alleen, met mantelzorgers of in laatste instantie met professionele hulp kunnen blijven kunnen doen.

Ouderen wensen zolang mogelijk thuis te blijven wonen, tenzij dat niet langer kan omwille van gestegen zorgnoden of wegvallen van mantelzorg. Voor bepaalde ouderen is het verblijf in een woonzorgcentrum de gepaste oplossing. Met dit decreet willen we de mogelijkheden om thuis te blijven wonen versterken, zodat meer zorgbehoevenden langer in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen en residentiële opvang kan worden uitgesteld.

Er zijn extra mogelijkheden nodig om die zorg in de thuisomgeving te kunnen aanbieden. De logische consequentie daarvan is dat de woning waarin die zorg wordt aangeboden, ook aan die zorgbehoefte aangepast moet zijn.

De aanpassing van een bestaande woning aan de zorgbehoeften van de bewoner(s) is niet altijd mogelijk. Soms biedt de woning onvoldoende ruimte of mogelijkheden om een persoon met een zorgbehoefte te laten inwonen of zijn de verbouwingskosten te hoog. Tegelijk blijkt dat de zorgbehoevenden ook geen “last” willen betekenen en nood hebben aan eigen privacy.

De reeds doorgevoerde wijzigingen aan de VCRO geven lokale besturen reeds meer mogelijkheden om zorgwoningen en vrijstaande zorgunits toe te laten. Er is echter nog steeds een duidelijke vraag naar een eenvoudig kader en eenvoudige procedures voor mogelijkheden voor een tijdelijke zorgwoning in bestaande bijgebouwen, aangebouwd tegen de woning of vrijstaand in de tuin.

Aangezien meer Vlamingen met zorgbehoeften zo lang mogelijk in hun eigen thuisomgeving willen blijven wonen en thuiszorg bereikbaarder en betaalbaarder moet worden voor meer mensen, wordt voorgesteld om het toepassingsgebied van zorgwonen op basis van de meldingsplicht uit te breiden. Bovendien is de vraag naar een zorgwoning vaak acuut. Het is de bedoeling om een antwoord te bieden op die acute vraag door middel van een snelle en eenvoudige procedure via een melding.

Voorliggend decretaal initiatief volgt op de parlementaire besprekingen van een conceptnota voor nieuwe regelgeving betreffende het opstellen van een kader voor mobiele mantelzorgwoningen" (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 156/1*) en houdt rekening met de bemerkingen en gevoeligheden die aan bod kwamen tijdens de hoorzittingen in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie van 2 en 3 juni 2020. Er wordt bijvoorbeeld aandacht gevraagd en besteed aan het tijdelijke karakter van de constructie, de handhaafbaarheid, de woonkwaliteit en de goede ruimtelijke ordening.

Zo zal voortaan de verwezenlijking van een ondergeschikte wooneenheid met het oog op de creatie van een vorm van zorgwonen via een meldingsprocedure verlopen in volgende 3 situaties kunnen:

- binnen het bestaande bouwvolume van de woning (huidige bepaling),
- in een bestaand, hoofdzakelijk vergund vrijstaand bijgebouw,
- in een tijdelijke, verplaatsbare constructie in de nabijheid van de hoofdwoning

Er worden bij elke situatie een aantal randvoorwaarden opgelegd, om zowel de goede ruimtelijke ordening, als ook de woningkwaliteit te bewaken. Er is gezocht naar een evenwicht tussen de maatschappelijke nood aan zorg enerzijds en de goede ruimtelijke ordening anderzijds.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Wat de artikelsgewijze bespreking van het ontwerpdecreet betreft, wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet, die als bijlage bij deze nota gaat.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerp van decreet betreft het uitbreiden van de mogelijkheden voor zorgwonen, door ook bestaande bijgebouwen en tijdelijke, verplaatsbare constructies hiervoor in aanmerking te laten komen.

Onder een aantal voorwaarden is de verwezenlijking van een ondergeschikte wooneenheid met het oog op de creatie van een vorm van zorgwonen meldingsplichtig, en niet langer vergunningsplichtig.

De in dit voorontwerp opgenomen wijziging heeft aldus geen weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 20 november 2020 gaat als bijlage 3.

De Inspectie van Financiën heeft geen opmerkingen bij de wettelijkheid, regelmatigheid, doelmatigheid en budgettaire weerslag van dit ontwerp van decreet. De Inspectie van Financiën geeft bijgevolg een gunstig advies over het ontwerp van decreet, en stelt dat gezien dit ontwerp de ontvangsten en uitgaven van de Vlaamse overheid niet beïnvloedt, het akkoord van de Vlaamse minister van begroting over dit dossier niet vereist is.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling in de Vlaamse administratie, is bijgevolg niet vereist.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerp van decreet betreft het uitbreiden van de mogelijkheden voor zorgwonen, door ook bestaande bijgebouwen en mobiele units hiervoor in aanmerking te laten komen. Onder een aantal voorwaarden is de verwezenlijking van een ondergeschikte wooneenheid met het oog op de creatie van een vorm van zorgwonen meldingsplichtig, en niet langer vergunningsplichtig.

Dit maakt dat gemeenten geconfronteerd worden met minder vergunningsaanvragen, maar meer meldingen hiervoor.

- Personeel: het voorstel van beslissing heeft een gunstige weerslag op het personeel van de lokale besturen.
- Werkingsuitgaven: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de werkingsuitgaven van de lokale besturen.
- Investeringsen en schulden: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de schuld van de lokale besturen.
- Ontvangsten: het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de ontvangsten van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van decreet wordt na de eerste principiële goedkeuring voor advies voorgelegd aan de SARO.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 wat betreft zorgwonen en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO) met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening wat betreft zorgwonen;
2. De bijhorende memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening wat betreft zorgwonen;
3. het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 20 november 2020.